

Alvik den 29 maj 2019

Yttrande över betänkandet Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet (SOU 2018:69)

Diarienummer Ju2018/041 95/L5

Sveriges kristna råds yttrande

- Sveriges kristna råd tillstyrker förslagen som lämnats i utredningen
- Sveriges kristna råd önskar att kopplingen till Agenda 2030 tydliggörs.
- Sveriges kristna råd anser att den alternativa terminologin ”*föreställning om heder*” som föreslås av utredningen bör användas i lagstiftningen.
- Sveriges kristna råd betonar vikten av att inkludera religiösa aktörer i förebyggande och i bekämpning av skadliga sedvänjor.

Teologisk utgångspunkt för Sveriges kristna råds yttrande

Kyrkorna har under lång tid arbetat med frågor som berör våld och utsatthet hos barn, unga och kvinnor. Att frågor kring hederproblematik uppmärksammas och insatser ökar ser Sveriges kristna råd (SKR) som nödvändigt. De universella mänskliga rättigheterna; rätten till liv, frihet och personlig säkerhet, slår fast varje människas oinskränkbara värde och utgör grunden för ett samhälle där människor kan leva värdigt. I Bibeln ser vi upprepade exempel på hur människor som kommer nära Jesus får sitt egenvärde bekräftat och blir upprättade. Som ekumenisk kristen rörelse står vi i en relation till Kyrkornas Världsråd (KV). KV främjar barns och kvinnors rättigheter i nära samarbete med religiösa och civila samhällspartners runt om i världen.¹ Sveriges kristna råd har aktivt bearbetat dessa centrala frågor i sina expertgrupper och nyligen gjordes ett gemensamt uttalande om sexuella övergrepp mot barn och unga av 17 svenska kyrkoledare där det betonades att ”Kyrkans verksamheter ska vara trygga platser där varje människa blir respekterad”.² Som kyrkor är vi måna om att bidra till att upprätthålla respekten för goda samhällslagar. Vi ser därför att betänkandet är ett steg i rätt riktning men vill problematisera vissa aspekter.

¹ Oikoumene. “Programme for Women in Church and Society”. Officiell hemsida för Kyrkornas Världsråd.
<https://www.oikoumene.org/en/what-we-do/women-and-men/history>

Se även KV:s strategier för att skapa trygga och inkluderande miljöer för barn i kyrkans sammanhang:
<https://www.oikoumene.org/en/resources/documents/wcc-programmes/public-witness/rights-of-children/guide-for-implementation-of-churches-commitments-to-children>

² <https://www.skr.org/svenska-kyrkoledare-i-gemensamt-uttalande-om-sexuella-overgrepp/>

Postadress

Sveriges kristna råd
Box 140 38
167 14 Bromma

Besöksadress

Gustavslundsvägen 18
Alviks Torg, Bromma
Stockholm

Telefon: 08-453 68 00

E-post: info@skr.org

Webb: www.skr.org

Twitter: @SvKristnaRad

Bankgiro: 58 34-8756

Org.nr: 817603-0735

Bedömning

Enligt artikel 3 i den Allmänna förklaringen om mänskliga rättigheter har alla människor rätt till liv, frihet och personlig säkerhet. Att lagstiftningen tar ett seriöst grepp om hedersrelaterat våld bidrar till att säkra de grundläggande rättigheterna för människor som kan komma att drabbas av sådan brottslighet. Sveriges kristna råd delar utredningens syn att när det kommer till hedersrelaterat våld är kvinnor och flickor särskilt utsatta, men att denna typ av våld även kan drabba män och pojkar. Den föreslagna lagstiftningen relaterar starkt till mål 5 inom Agenda 2030 och det är förvånande att kopplingen inte görs i utredningen. Dessa kopplingar behöver demonstreras i en eventuell proposition för att underlätta uppföljningen av de åtaganden som Sverige har gjort.

Sveriges kristna råd tillstyrker förslagen till lagstiftningen, men anser att den alternativa utformningen *föreställning om heder* som utredningen lägger fram bör användas i lagstiftningen. Detta av det skäl som utredningen lägger fram, att det är viktigt att poängtera att samhället inte står bakom denna definition av heder som används för att legitimera hedersrelaterade brottslighet, samt att tydliggöra att det handlar om en individ, släkt eller grupps föreställning om heder. Ett införande av en ny betydelse av ordet heder i lagstiftningen skulle, enligt Sveriges kristna råds mening, gå emot ordets betydelse i övrig lagstiftning. Även av denna anledning anser Sveriges kristna råd att den alternativa utformningen *föreställning om heder* bör användas.

Lagstiftning kan dock, menar forskaren Mosa Sayed, verka stigmatiserande för att den kan uppfattas negativt särbehandla vissa religiösa eller etniska grupper. Han har visat att religiösa företrädare han talat med reagerade på detta sätt på den skärpta lagstiftningen kring barnäktenskap år 2014. Denna kritik ”bottnade enligt befattningshavarna i det faktum att två 17-åringar som inte är religiösa har alla möjligheter att utan statens inblandning involveras i parrelationer medan samma sak inte får ske om de inblandade parterna skulle kräva en religiös välsignelse”. Enligt Sayed kan skärpt lagstiftning ha en roll att spela men än viktigare är samverkan och dialog med religiösa aktörer när det kommer till att förändra attityder kring dessa frågor.³ Sveriges kristna råd anser att religiösa ledare som tar aktivt avstånd från skadliga sedvänjor har stora möjligheter att bidra till en positiv förändring, därför vill Sveriges kristna råd poängtera att det är viktigt att inkludera religiösa aktörer i arbetet framåt.

Vår medlemskyrka Svenska kyrkan har skrivit ett eget yttrande som till stor del överensstämmer med texten under avsnittet *bedömning*.

För Sveriges kristna råd

³ Mosa Sayed, ”Tvångsäktenskap och barnäktenskap – det svenska rättsläget”, *Svensk juristtidning* 7 (2015): 494-495.

Postadress

Sveriges kristna råd
Box 140 38
167 14 Bromma

Besöksadress

Gustavslundsvägen 18
Alviks Torg, Bromma
Stockholm

Telefon: 08-453 68 00**E-post:** info@skr.org**Webb:** www.skr.org**Twitter:** @SvKristnaRad**Bankgiro:** 58 34-8756**Org.nr:** 817603-0735

Karin Wiborn, generalsekreterare

Handläggare: Jakob Evertsson, tel 08 453 68 27 jakob.evertsson@skr.org

Sveriges kristna råd (SKR) består av 27 medlemskyrkor och 3 observatörer. Dessa 30 kyrkor representerar tillsammans praktiskt taget alla kristna kyrkor och samfund i Sverige. Med grund i kristen tro är kyrkorna i Sverige, liksom runt om i världen, engagerade i frågor som rör människors liv, värdighet och rättigheter. Kyrkorna i Sverige har stora kontaktytor med människor i olika livssituationer. Frågor om människors villkor aktualiseras i olika sammanhang, inte minst bland de människor som migrerat till Sverige. Flera av kyrkorna i Sveriges kristna råd har stor kontaktyta i det sammanhanget. Kyrkorna i SKR vill samverka med andra samhällsaktörer för ett välkomnande och inkluderande samhälle där människors rättigheter och värdighet värnas.

Postadress
Sveriges kristna råd
Box 140 38
167 14 Bromma

Besöksadress
Gustavslundsvägen 18
Alviks Torg, Bromma
Stockholm

Telefon: 08-453 68 00
E-post: info@skr.org
Webb: www.skr.org
Twitter: @SvKristnaRad

Bankgiro: 58 34-8756
Org.nr: 817603-0735